

07.01.2025

Asia/10

§ 10

V 22.1.2025, Valtuutettu Tuomas Tuomi-Nikulan aloite matalan kynnyksen saunakulttuurin edistämisestä saarissa

HEL 2024-009119 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 19.06.2024 Tuomi-Nikula Tuomas Helsinki edistää matalan kynnyksen saunakulttuuria saarissa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Tuomas Tuomi-Nikula ja 42 muuta valtuutettua ovat tehneet 19.6.2024 seuraavan valtuustoaloitteen:

"Helsinki edistää matalan kynnyksen saunakulttuuria saarissa

Helsingin tulisi mahdollistaa lisää edullisia saunoja saarille. Esimerkiksi kaupungin omistama Pikku-Leikosaari (sijaitsee Itä-Helsingin edustalla, Kallahdenniemestä vajaa pari kilometriä etelään) tarjoaa pienen, viiden hengen saunan, jossa kaupunki toimittaa polttopuut, jotka käyttäjät sahaavat ja halkovat saunan lämmittämistä varten. Sadevettä käytetään löylyvetenä. Saunan ylläpito on edullista, ja se on etenkin kesällä erittäin suosittu. Vastaavia saunoja voitaisiin rakentaa esimerkiksi Vasikasaareen, Vallisaareen tai Isosaareen.

Lainaus strategiasta: Helsingin merellisyyden kehittäminen merkitsee kaupungin vetovoiman sekä asukas- ja käyttäjätuottavuuden vahvistamista rannoilla, saarissa ja merellä. Maailman toimivimman merikaupungin kehittäminen edellyttää asiakasnäkökulman aiempaa parempaa huomioimista. Merellisten alueiden kehittämisen tavoitteena on helpottaa kaupunkilaisten ja vierailijoiden pääsyä rannoille ja saariin sekä parantaa saarikohteiden virkistyskäyttömahdollisuuksia, palveluita ja vesiliikenneyhteyksiä.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Helsinki edistää matalan kynnyksen saunakulttuuria saarissa ja etsii paikkoja minne voisi rakentaa esimerkin kaltaisia saunoja."

Saadut lausunnot

Kulttuurin ja vapaa-ajan lautakunta (26.11.2024) ja kaupunkiympäristölautakunta (3.12.2024) ovat antaneet lausuntonsa aloitteesta. Lausunnot on valmisteltu yhteistyössä toimialojen kesken ja ovat pääosin saman sisältöisiä.

Helsingin saariston virkistyskäytön kehityksestä

Lautakunnat pitävät kannatettavana, että saariston virkistyspalveluita kehitetään ja saarissa jo valmiiksi olevien saunarakennusten avaamista yleiseen virkistyskäyttöön edistetään. Yleisessä käytössä olevia saunoja toivotaan laajasti kaupunkilaisten keskuudessa. Esimerkiksi saunoihin liittyviä osallistuvan budjetoinnin hankeideoita esitetään ja äänestetään runsaasti. Menneillä ja kuluvalle osallistuvan budjetoinnin hankekausilla on kunnostettu saariston saunoja ja toteutetaan uusia saunoja ranta-alueille. Lisäksi käynnissä on kaksi muuta hanketta, joissa Helsingin kaupunki vuokraa saunatontit Hietalahdesta ja Seurasaaresta yritykselle tai yhdistykselle yleisen saunan rakentamista varten.

Helsingin kaupungin omistamien saarten ylläpidosta ja kehityksestä vastaavat sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala että kaupunkiympäristön toimiala. Lisäksi saaristossa on useita muita palveluja tuottavia tahoja. Liikuntapalvelukokonaisuus on yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa laatinut saarikortit ohjaamaan saarten kunnossapitoa, kehittämistä ja palvelutason määrittelyä. Sekä näissä saarikohtaisissa korteissa että vuonna 2021 valmistuneessa Helsingin itäisen saariston hoito- ja kehittämissuunnitelmassa on tunnistettu useita saaria, joissa saunatoiminta olisi mahdollista.

Saariston palvelujen tuottaminen

Aloitteessa mainittu Pikku Leikosaari ei ole Helsingin kaupungin hallinnoima tai ylläpitämä saari, vaan se on yksi Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen (myöhemmin tekstissä UUVI) saarikohteista. Pikku Leikosaaren saaren ylläpidosta vastaa UUVI:n palveluksessa oleva saari-isäntä. Pikku Leikosaaren kävijöistä helsinkiläisiä on arviolta yli 90 %.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalvelukokonaisuus tarjoaa tällä hetkellä saunapalveluita muun muassa Pihlajasaaren ja yhteistyöyrittäjiensä kautta Kaunissaaren. Liikuntapalvelukokonaisuus etsii tällä hetkellä aktiivisesti kumppaneita operoimaan itäisen saariston saunoja. Liikuntapalvelukokonaisuus on aloittanut alustavat keskustelut UUVI:n kanssa siitä, voisiko vastaavanlaista toimintaa tuottaa yhteistyössä myös Helsingin kaupungin omistamilla kohteilla Neitsytsaaren, Kotiluodolla ja Malkasaaren, jotta ne olisivat Pikku Leikosaaren tapaan matalalla kynnyksellä kaupunkilaisten käytettävissä.

Lausunnoissa todetaan, ettei liikuntapalvelukokonaisuus voi nykyisillä resursseillaan laajentaa saunapalveluita useampiin saariin vaarantamatta luontoarvoja tai turvallisuutta tai häiritsemättä saarten muuta retkeilykäyttöä. Vastuullinen kehitys edellyttää lisäresursseja saariston infrastruktuurin parantamiseen ja ylläpitoon.

Kaupunkiympäristölautakunta pitää kuitenkin tärkeänä, että saariston virkistyspalveluiden kehittämisessä otetaan huomioon Helsingin kasvun ja saarien lisääntyvän käyttöpaineen vaikutukset.

Kaupunginhallituksen kanta

Kaupunginhallitus toteaa, että lautakuntien lausunnot ovat muutoin saman sisältöisiä, mutta kulttuurin ja vapaa-ajan lautakunnan lausunnossa ei vielä ollut mainittu kolmea kaupungin omistamaa saarta eli Neitsytsaarta, Kotiluotoa ja Malkasaarta, jotka yhteistyössä Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen (UUVI:n) kanssa toimien voisivat olla mahdollisia saunasaaria Pikku-Leikosaaren tapaan.

Kun on kyse nimenomaan matalan kynnyksen saunakulttuurin edistämisestä, minkä tulisi olla mahdollisimman monen helsinkiläisen saavutettavissa ilman, että palvelun hinta tulee sen käytön esteeksi, UUVI:n kanssa tehtävä yhteistyö on hyvinkin perusteltavissa. Samalla tulee aktiivisesti etsiä saarten saunakulttuurin edistämiseen myös kaupallisia toimijoita, jotta tätä suomalaisten arvostamaa ja matkailijoita kiinnostavaa virkistäytymisen ja yhteisöllisyyden muotoa voisi entistä paremmin hyödyntää Helsingin matkailun vetovoimatekijänä.

Toimivalta

07.01.2025

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginvaltuustossa käsitellään vastaus aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua. Kaupunginhallituksen on esitettävä antamansa vastaus käsiteltäväksi kaupunginvaltuustossa viimeistään kahdeksan kuukauden kuluessa aloitteen jättämisestä. Aloite on jätetty 19.6.2024 eli määräaika päättyy 19.2.2025.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 19.06.2024 Tuomi-Nikula Tuomas Helsinki edistää matalan kynnyksen saunakulttuuria saarissa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 12.11.2024 § 612

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 26.11.2024 § 175

HEL 2024-009119 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää kannatettavana, että saariston virkistyspalveluita kehitetään, ja saarissa jo valmiiksi olevien saunarakennusten avaamista yleiseen virkistyskäyttöön edistetään. Kaupungin saama palaute, erilaiset kyselyt sekä osallistuvan budjetoinnin kautta saadut ehdotukset kertovat, että yleisessä käytössä olevia saunoja toivotaan merellisille alueille laajasti kaupunkilaisten keskuudessa. Esimerkiksi juuri saunoihin liittyviä osallistuvan budjetoinnin hankeideoita esitetään ja äänestetään runsaasti. Näitä toiveita on myös toteutettu. Menneillä ja kuluvalle osallistuvan budjetoinnin hankekausilla on kunnostettu saariston saunoja, ja toteutetaan uusia saunoja ranta-alueille.

Lisäksi käynnissä on kaksi muuta hanketta, joissa Helsingin kaupunki vuokraa saunatontit Hietalahdesta ja Seurasaaresta yritykselle tai yhdistykselle saunan rakentamista varten.

Tällä hetkellä Helsingin kaupungin omistamien saarten ylläpidosta huolehtivat sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala että kaupunkiympäristön toimiala. Lisäksi saaristossa on myös useita muita palveluita tuottavia tahoja. Liikuntapalvelukokonaisuus on yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa laatinut saarikortit ohjaamaan saarten kunnossapitoa, kehittämistä ja palvelutason määrittelyä. Sekä näissä saarikohtaisissa korteissa että vuonna 2021 valmistuneessa Helsingin itäisen saariston hoito- ja kehittämissuunnitelmassa on tunnustettu useita saaria, joissa saunatoimintaa olisi mahdollista kehittää.

Aloitteessa mainittu Pikku Leikosaari ei ole Helsingin kaupungin hallinnoima tai ylläpitämä saari, vaan se on yksi Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen (UUVI) saarikohteista. Pikku Leikosaarella saaren ylläpidosta vastaa UUVI:n palveluksessa oleva saari-isäntä. Helsingin kaupungin liikuntapalvelukokonaisuus on aloittanut alustavat keskustelut UUVI:n kanssa siitä, voisiko vastaavanlaista toimintaa tuottaa yhteistyössä myös Helsingin kaupungin omistamilla kohteilla Neitsytsaarella, Kotiluodolla ja Malkasaarella. Yhteistyötä UUVI:n kanssa on perusteltua vahvistaa myös siitä syystä, että Helsingin osuus vastaa noin 40 % Uudenmaan virkistysalueyhdistykselle tulevista kuntamaksutuloista. Tälläkin hetkellä helsinkiläiset ovat löytäneet UUVI:n palvelut ja Pikku Leikosaaren kävijöistä helsinkiläisiä on arviolta yli 90 %.

Liikuntapalvelukokonaisuus tarjoaa saunapalveluita muun muassa Pihlajasaarella ja yhteistyöryhtiensä kautta Kaunissaarella. Liikuntapalvelukokonaisuudella ei ole resursseja tuottaa nykyistä useampiin saariin saunapalveluita turvallisesti ja vastuullisesti eli siten, ettei saariston luontoarvon heikkene ja muu retkeily häiriinny. Tämän takia liikuntapalvelukokonaisuus pyrkii tiivistämään entisestään yhteistyötä UUVI:n kanssa ja pyrkii edistämään matalan kynnyksen saunapalveluita saarissa, jotta Helsingissä olisi useampi sauna Pikku Leikosaaren tapaan matalalla kynnyksellä kaupunkilaisten käytettävissä.

Käsittely

26.11.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Tuomas Tuomi-Nikula: Lisätään viimeisen kappaleen loppuun, korvaamaan viimeinen virke:

Tämän takia liikuntapalvelukokonaisuus pyrkii tiivistämään entisestään yhteistyötä UUVI:n kanssa ja pyrkii edistämään matalan kynnyksen

saunapalveluita saarissa, jotta Helsingissä olisi useampi sauna Pikku Leikosaaren tapaan matalalla kynnyksellä kaupunkilaisten käytettävissä.

Kannattaja: Outi Alanko-Kahiluoto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Tuomas Tuomi-Nikulan vastaehdotuksen yksimielisesti.

05.11.2024 Pöydälle

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Minttu Perttula, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 36171
minttu.perttula(a)hel.fi

Stefan Fröberg, ulkoilupalvelupäällikkö, puhelin: 09 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi